

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: *Konstruktivismus a realita mezi Foersterem, Maturanou a Kuhnem*

Autor práce: Bc. Marek Duda

FHS UK 2020

Diplomová práce Marka Dudy patří v oboru filosofie, který je typický atypickými pracemi, k atypickým pracím. Předně je věnována oblasti filosofické tradice, resp. škole, jež je v českém prostředí (navzdory „rakouskému“ původu hlavních protagonistů) v zásadě neznámá. Dudova práce tedy představuje myšlení radikálních konstruktivistů, což samo o sobě představuje podstatnou rovinu hodnocení tohoto kvalifikačního textu. Za druhé se pokouší prezentovat v zásadě silnou tezi, tedy nikoliv jen tezi charakteru historicko-filosofického, kdy interpret upozorňuje na určité výkladové souvislosti, nýbrž je záměrem Dudovy práce komparovat a na základě této komparace silně interpretovat známou teorii vědy (paradigmatu, revolucí ve vědě, atd.) Thomase Kuhna. Dudova práce přichází s myšlenkou, že Kuhn je, ve své podstatě, právě konstruktivistou.

Tyto je dva klíčové body je myslím nepochybně třeba hodnotit vysoko. Kontextem, ve kterém se pohybujeme, je navazující magisterské studium a potud nemůžeme klást na tuto práci hlediska, s nimiž bychom posuzovali tezi doktorské disertace. *That being said* si přeci jen myslím, že teze práce by zasloužila další rozpracování, resp. zdůvodnění. Můj problém je jednoduchý a autor ví dobře, že jsem se k tomuto tématu opakovaně vyjadřoval: o tom, že Kuhn na nějaké rovině postupuje v té tradici reartikulace lidské zkušenosti, jež získává nakonec titul konstruktivismu, je myslím naprosto správná úvaha. Ovšem—a to je moje otázka k obhajobě—nejde spíše o obecnější trend, který není třeba bezprostředně vázat k radikálnímu konstruktivismu?

Autor se do jisté míry oné radikální skepse, již prezentuje trio Foerster, Glasersfeld, Maturana/Varela, zřiká a to ve prospěch „mírnější“ skepse a mírnějšího noetického rozvrhu. Avšak myslím si, že mohl být lépe vyčerpán právě potenciál onoho radikalismu zmíněných autorů. O čem jsme se opět s autorem opakovaně bavili, je motiv společenského „spřahování“, resp. koordinace, jež utváří subjektivně „pevnou“ realitu. K obhajobě jako druhou otázku kladu: je Kuhnova teorie vědy myslitelná bez „objektivní stránky“ paradigmatu? Čili: jako pouhý konsensus vědecké komunity? A co by z toho vyplývalo vzhledem k problémům formulovaným v obhajované práci?

Domnívám se konečně, že práce jistě mohla využít více zdrojů, mohla být, jak už to tak bývá, v tom či onom ohledu lepší, ale jsem přesvědčen, že se zde jedná o výsledek důsledné, samostatné, velice zaujaté (v dobrém, čili ve smyslu teoretického zaujetí) práce.

Jako takovou práci nesporně doporučuji k obhajobě a domnívám se, že je **velmi dobrá** s možnou aspirací na hodnocení **výborně**.

V Praze 29. 6. 2020

Jakub Marek, Ph.D.